



## Подання звітності КІК: нюанси і питання без відповідей

*Як українцям, які мають частку в іноземних компаніях, уникнути штрафу у кількості тисяч гривень? Своїм аналізом нормативної бази по звітуванню про контрольовані іноземні компанії, особливості та суперечливі моменти із виданням Економічна правда поділилася адвокат, радник TOTUM LF Яна Михайлюк.*

Звітування про контрольовані іноземні компанії (КІК) – одне з важливих довоєнних податкових нововведень, про яке було чи не найбільше розмов у бізнес-середовищі.

З початком повномасштабного вторгнення воно на певний час відійшло на другий план, але з кінця 2022 року, знову набуло актуальності через відновлення обов'язку звітувати.

Нагадаю, що законодавство про КІК набрало чинності з 1 січня 2022 року, однак вже 7 березня 2022 року строки звітування були призупинені.

Згідно із змінами, які набрали чинності 25 листопада 2022 року, звітування, а відповідно і сплата податку знову стали обов'язковими у строки, передбачені законом, незалежно від продовження воєнного стану.

Коли восени цього року стало зрозуміло, що влада не збирається відтермінувати звітування, представники бізнесу почали доволі голосно говорити про те, що це може негативно вплинути на розвиток зовнішньоекономічної діяльності. Зокрема, наголошували на серйозних штрафних санкціях за неподання повідомлення – понад 800 тис. грн - більше, ніж можливі надходження від сплати податку.

Знаємо, що багато громадян України, які виїхали за кордон у зв'язку з війною, намагаються відкрити там свою справу. Тобто, зараз стає чітко зрозуміло, що КІК – це не тільки і не стільки про великий бізнес, а про малий і навіть мікробізнес.

Відповідно, штраф за неподання повідомлення про КІК для маленької компанії може перевищити не тільки отриманий прибуток від такого бізнесу, а навіть весь дохід.

До того ж, якщо подання повідомлення у більшості випадків не є складною дією, то підготовка звіту про КІК вимагає набагато більше часу та коштів.

Пропоную згадати, які саме обов'язки контролер має виконувати у зв'язку з прямим володінням чи впливом на іноземну компанію.



1. Подання повідомлення про КІК, протягом 60 днів з моменту придбання, зміни, відчуження або ліквідації такої компанії. Якщо частка чи фактичний вплив, набутий у період з 7 березня 2022 року до 25 листопада цього ж року, то подати повідомлення потрібно було до 23 січня 2023 року. Штраф за неподання повідомлення про КІК становить 300 прожиткових мінімумів для працездатної особи (на 1 січня 2023 року це – 805,2 тис грн).

Зареєстрований законопроект №8137, який передбачає штрафи й за прострочення - за кожен день 1 розмір прожиткового мінімуму, але не більше 25 розмірів (на 1 січня 2023 року це 67,1 тис грн). Важливо: якщо податкові органи виявляють порушення самостійно, штраф нараховуватиметься саме за неподання повідомлення, а не за прострочення, однак законопроект №8137 пропонує зменшити штраф до 50 прожиткових мінімумів – 134,2 тис грн.

2. Подання звітності про КІК, підготовка та проведення аудиту має відбуватись одночасно із поданням декларацій з податку на прибуток та про майновий стан і доходи. Важливо, що такий звіт контролюючі особи подають незалежно від того, чи звільняється скоригований прибуток від оподаткування.

Подання звіту про КІК вже не є такою простою дією, як подання повідомлення. Щонайменше до звіту додається фінансова звітність компанії з перекладом українською мовою навіть у тому випадку, якщо її складання не передбачено законодавством юрисдикції, де зареєстрована компанія.

Перший звіт можна подати у 2024 році одразу за 2022 та 2023 рік. Вищезгаданий з/п №8137 пропонує зміну строку подання звіту - за наступний звітний період (наприклад, звіт за 2022 рік подаватиметься у 2024 році із декларацією за 2023 рік). Штраф за неподання звіту про КІК пропонується на рівні 100 прожиткових мінімумів – 268,4 тис грн.

3. Сплата податку з частини скоригованого прибутку іноземної компанії. За загальним правилом, ставки податку для контролерів, юридичних та фізичних осіб, становлять 18%. Однак, для фізосіб застосовуються знижені ставки - 9%, якщо частину прибутку КІК розподілено на користь контролера до подання звіту, і контролер відобразив його у своїй декларації, або щодо дивідендів, отриманих від українських юросіб, що не сплачують податок на прибуток. Ставка 5% застосовується щодо дивідендів, які КІК отримав від українських юридичних осіб, що є платниками податку на прибуток. Окрім цього, сплачується військовий збір за ставкою 1,5%.



Варто врахувати, що в законопроекті №8137 передбачена велика кількість винятків, коли нерозподілений (скоригований) прибуток звільняється від оподаткування, зокрема, якщо одночасно щодо КІК виконуються такі умови:

- між Україною та юрисдикцією реєстрації (створення) КІК укладено угоду про уникнення подвійного оподаткування або про обмін податковою інформацією;
- КІК сплачує податок на прибуток за ефективною ставкою не менше ніж 13% або частка пасивних доходів КІК не перевищує 50% суми її загального доходу.

Нерозподілений (скоригований) прибуток КІК також не підлягає оподаткуванню, якщо:

- загальний сукупний дохід всіх КІК однієї контролюючої особи не перевищує 2 мільйони євро на кінець звітного періоду;
- КІК є публічною компанією, акції якої перебувають в обігу на одній із фондових бірж, перелік яких визначений Кабінетом Міністрів України;
- КІК є благодійною організацією, яка не розподіляє прибуток між засновниками або учасниками.

Резюмуємо: для подання звіту необхідно отримати фінансову звітність у країні реєстрації компанії, перекласти її, скористатися послугами аудитора для її підготовки, що вже не є дешевим задоволенням, особливо для малого бізнесу.

Окреме питання в контексті КІК стосується і податкової резидентності контролера, тобто обов'язки щодо компанії виникають у контролерів, які є податковими резидентами України.

Однак, якщо особа втратила статус податкового резидента в середині року, чи повинна вона звітувати в наступному році? Відповіді на це питання в з/п №8137 немає.

Тобто з одного боку ми бачимо, що підстави для сплати податку з частини скоригованого прибутку КІК стосуються небагато, але штрафи за звичайне неподання повідомлення є набагато більшими, ніж можливі податкові надходження від сплати податку.

З іншого боку, якщо подання повідомлення у більшості випадків не є складною дією, то підготовка звіту про КІК вимагає набагато більше часу та коштів. А штрафні санкції за неподання звіту теж є досить суттєвими. При чому зовсім немає значення: чи виникає у такого контролера обов'язок щодо сплати податку чи ні.



**TOTUM**  
Ю Р И Д И Ч Н А Ф І Р М А

+38 044 364 91 13  
01001, Київ, провулок Т. Шевченка, 16

info@totum.ua  
totum.ua

Законодавство більшості європейських країн є набагато поблажливішим до платників податків, ніж в Україні, і зазвичай санкції за неподання звітності щодо КІК не відрізняються порівняно з іншими аналогічними порушеннями.

Суттєві штрафні санкції застосовуються уже за порушення пов'язані з не сплатою податків. Наприклад, у Великобританії штрафні санкції розраховуються шляхом застосування відповідного відсотка до потенційно втраченого доходу бюджетом (тобто суми несплаченого податку).

Отже, власникам або співвласникам іноземної компанії не слід зволікати з поданням повідомлення про КІК. Подання повідомлення не є досить складним, але при виявленні порушення податковими органами контролер ризикує отримати значний штраф, більший, ніж за неподання звіту, навіть у випадку, коли прибуток КІК взагалі не підлягає оподаткуванню в Україні.